

SPOROČILO ZA MEDIJE

Na področju trajnostnega razvoja velike razlike v volilnih programih strank

Ljubljana, 18. november - Med volilnimi programi strank obstaja ogromna razlika pri razumevanju trajnostnega razvoja in odzivanju na največje okoljske izzive prihodnosti, je pokazala analiza programov strank, ki so jo opravile nevladne organizacije, članice mreže Plan B za Slovenijo - Pobuda za trajnostni razvoj. Spodbudno je, da so se v povprečju zavedanje pomembnosti trajnostnih tem, stopnja razumevanja in vključevanje teh tem v programe povečali. V primerjavi s programi strank za parlamentarne volitve 2008 so prav vse stranke, ki so bile vključene v obe analizi programov, svojo oceno povišale. Še vedno pa v večini primerov trajnostni vidik ni vpet v vse cilje, kar lahko označimo za nerazumevanje trajnostnega razvoja kot priložnosti za izhod iz krize.

V analizi volilnih programov so bili ocenjeni programi 13 strank: SD, Zares, DeSUS, LDS, SDS, SLS, SNS, Pozitivna Slovenija, Lista G. Viranta, Nsi, HUMANA Slovenija, TRS, SMS-Zeleni. Kot je povedala vodja projekta Gaja Breclj iz Umanotere je bil namen analize spodbuditi stranke k vključevanju tem trajnostnega razvoja v svoje programe in hkrati pripraviti neodvisen vodič za volivce. V skupnem seštevku je program stranke Zares najvišje uvrščen s 3,18 točkami (od petih možnih), Lista Gregorja Viranta pa je v skupnem seštevku najslabše uvrščena (1,19). Program slednje po besedah Brecljeve omenja le področji samooskrbnosti in kmetijstva. »Nedopustno je, da so ostale pomembne teme okolja in trajnostnega razvoja v tem programu popolnoma ignorirane,« je dodala.

Analiza je pokazala, da sta TRS in SMS-Zeleni trajnostni razvoj in prehod v nizkoogljično družbo umestila kot osrednjo vizijo, okoljski vidik je vpet v vse cilje, hkrati pa ukrepi mestoma niso podrobno razdelani. Zares, LDS in SDS prepoznavajo pomembnost trajnostnega razvoja in ga povezujejo z uspešnim izhodom iz gospodarske krize. Okoljski vidiki niso vpeti v vse programske cilje, predvsem ne v gospodarske in finančne. Nsi, SD, SNS imajo nekatera področja razdelana, a parcialno in ne kot del trajnostnega razvojnega modela. Pozitivna Slovenija sicer vzpostavlja integriran trajnostni razvojni model, a ukrepe zelo skopo predstavlja. SLS, DeSUS, HUMANA Slovenija, Lista Gregorja Viranta pa vsebinam trajnostnega razvoja namenjajo obrobno vlogo, nimajo konkretnih ciljev ali ukrepov in se pri posameznih področjih ne dvignejo nad deklarativno raven.

Skoraj soglasno podporo vseh političnih strank so nevladne organizacije zaznale pri štirih projektih: prehranska samooskrbnost, vrednostna veriga lesa, energetska prenova stavb in modernizacija železniškega omrežja. »To je zelo pozitivno, saj so ti projekti usmerjeni na rešitve, ne na probleme, in imajo velik motivacijski potencial,« je poudarila direktorica Umanotere Vida Ogorelec.

Ob predstavitvi posameznih področij, na katerih so nevladne organizacije ocenjevale programe strank, je Nina Štros iz Greenpeace Slovenija poudarila izjemen pomen področja energetike, saj bodo po njenih besedah stranke takoj po volitvah soočene z odločanjem o Nacionalnem energetskem programu. Izpostavila je neskladje nekaterih strankarskih programov, ki poudarjajo

pomen učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije, hkrati pa se ne opredelijo do gradnje šestega bloka Termoelektrarne Šoštanj in drugega bloka Nuklearne elektrarne Krško. Jasno negativno stališče do omenjenih projektov so zavzeli le Zares, TRS in SMS – Zeleni.

Predsednik Cipre Slovenija Matej Ogrin je bil zelo kritičen do programov strank na področju prometa. Najbolje ocenjena stranka je dobila oceno 2,5, le 5 strank pa je prejelo oceno nad 2. »To kaže na popolno nezavedanje problema mobilnosti, programi strank ostajajo zgolj na ravni lepotnih popravkov in na deklarativni ravni,« je opozoril Ogrin. Lidija Živčič iz Focus društva za sonaraven razvoj je poudarila, da podnebni cilji v večini primerov niso dovolj ambiciozni in da stranke redko omenjajo sprejem Zakona o podnebnih spremembah in Strategije za prehod Slovenije v nizkoogljično družbo. Tudi podpora zeleni javnofinančni reformi je med strankami po njenih besedah zelo šibka. Na področju učinkovite rabe virov in odpadkov je Jaka Krajnc iz Ekologov brez meja kot pozitivno zaznal podporo programom za spodbujanje samozadostnosti, na splošno pa ocenil, da se večina strank v svojih programih do učinkovite rabe virov in odpadkov zelo površno ali sploh ne opredeljuje.

Nevladne organizacije so politične stranke pred začetkom volilne kampanje pozvale tudi k podpisu Zaveze za uresničenje tretjega razvojnega podviga Slovenije. Stranke, ki so se s podpisom zaveze pridružile skupnemu delovanju za uresničenje tretjega razvojnega podviga, so: TRS, LDS, SMS-Zeleni, Zares, SNS, Pozitivna Slovenija, SDS in SEM-Si. »To zavezo jemljemo zelo resno, zato pričakujemo, da bodo stranke, ki so jo podpisale, tudi delovale v skladu z njo,« je poudarila Gaja Breclj. Nadstrankarskega soglasja o trajnostnem razvoju Slovenije niso podpisale vse stranke, med drugim dve pomembnejši v trenutnem predvolilnem političnem prostoru, SD in Lista Gregorja Viranta.

Program je ocenjevalo 14 predstavnikov okoljskih nevladnih organizacij. Osnovo za ocenjevanje programov je predstavljal Manifest za uresničenje tretjega razvojnega podviga, ki ga je pripravila mreža Plan B za Slovenijo. Manifest, ki povzema opis stanja na aktualnih področjih trajnostnega razvoja in predlaga najpomembnejše ukrepe mandata 2012-2015, je sestavljen iz štirih krovnih področij (trajnostni razvoj, samooskrbnost, celostni pristop in sodelovanje, priložnosti zelene rasti) in petnajstih področij, ki se umeščajo med horizontalne ukrepe, prehod v nizkoogljično družbo ter kmetijstvo, naravne vire in ohranjanje narave.

